

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2208

Vragen van de leden **Sjoerdsma** en **Pia Dijkstra** (beiden D66) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de nijpende situatie van Lesbische, Homo-, Biseksuelen en Transgenders (LHBT's) in Indonesië* (ingezonden 10 maart 2016).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 6 april 2016).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «In Indonesië zijn homo's erger dan een kernoorlog»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

In het artikel wordt gesteld dat «niemand weet waar de homohaar ineens vandaan is gekomen», in hoeverre is u een verklaring bekend voor de toename van de homohaar? In hoeverre heeft u zicht op vergelijkbare ontwikkelingen in andere Aziatische landen?

Antwoord 2

Sinds eind januari is de druk op de LHBT-gemeenschap in Indonesië toegenomen. Enkele uitspraken van leden van de regering deden de negatieve belangstelling rondom LHBT's verder toenemen. Ook moslimorganisaties lieten zich negatief over LHBT's uit.

In heel Azië zijn gelijke rechten voor LHBT's helaas nog niet vanzelfsprekend. In Bangladesh, Bhutan, Myanmar, Brunei, India, Maleisië, Singapore en Sri Lanka staat homoseksualiteit nog altijd in het Wetboek van Strafrecht. In Indonesië, met uitzondering van Aceh, is homoseksualiteit niet expliciet strafbaar. In sommige landen lijkt het debat rondom LHBT's verder te polariseren. Negatief beleid tegenover LHBT's kan vaak rekenen op steun van grote delen van de bevolking.

Tegelijkertijd zijn er ook positieve ontwikkelingen in Azië te zien. Zo besloot de Hoge Raad in India vorige maand om de huidige strafbaarstelling van homoseksualiteit in het land te herzien. In Vietnam gaat het ook voorzichtig

¹ <http://nos.nl/artikel/2090624-in-indonesie-zijn-homo-s-erger-dan-een-kernoorlog.html>

de goede kant op. De strafbaarstelling van een huwelijk voor paren van gelijk geslacht is uit de wet, en de jaarlijkse *Vietpride* kon in 2015 opnieuw vrijelijk plaatsvinden in Hanoi.

Vraag 3

Kunt u aangeven op welke manier u probeert de positie van LHBT-minderheden in Indonesië te versterken nu twee militante moslimgroepen, het Front Jihad Islam en het Forum Umat Islam expliciet de oorlog hebben verklaard aan alle LHBT-inwoners van Indonesië?

Antwoord 3

De ontwikkelingen rond de positie van LHBT's worden op de voet gevolgd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Nederlandse ambassade in Jakarta. Half maart heeft de ambassadeur in gesprekken met verscheidene ministers zijn zorgen uitgesproken over de positie van LHBT's. Tevens heeft hij in dit kader aandacht gevraagd voor het belang van toegang tot publieke gezondheidsdienstverlening en daarbij gewezen op de resultaten van UNAIDS en het programma «*Bridging the gaps; Health and rights for key populations*» om verspreiding van HIV/aids tegen te gaan

Daarnaast werkt het Ministerie van Buitenlandse Zaken samen met (allianties van) NGO's die zich inzetten om de situatie van LHBT's te verbeteren. Inzet is daarbij de volledige en volwaardige participatie van LHBT's in de maatschappij te bewerkstelligen. Ook heeft het ministerie een tripartite samenwerkingsverband met UNAIDS en de alliantie van NGO's die het programma *Bridging the Gaps* uitvoert. Doel van deze samenwerking, ook met de Indonesische autoriteiten, is om toegang tot publieke gezondheidsdienstverlening zeker te stellen en vertegenwoordigers van *key populations* actief te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van (mede) op hen gericht beleid.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het bijzonder onwenselijk is dat minderheden, zoals homo's, worden gecriminaliseerd, en verwensingen naar hun hoofd krijgen waarin wordt gesteld dat de «ziekte moet worden uitgeroeid»? Zo ja, kunt u aangeven hoe dit vorm krijgt in ons internationale emancipatiebeleid?

Antwoord 4

Het kabinet deelt de mening dat deze ontwikkelingen zeer onwenselijk zijn. Het non-discriminatiebeginsel, zoals ook vastgelegd in artikel 1 van de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens, is van toepassing op iedereen. Iedere overheid heeft dan ook de plicht om alle burgers gelijke bescherming te bieden, ongeacht seksuele oriëntatie of genderidentiteit. Zoals geformuleerd in de beleidsbrief «*Respect en recht voor ieder mens*» (2013) zijn de bescherming en bevordering van gelijke rechten voor LHBT's één van de speerpunten van het mensenrechtenbeleid. In de Mensenrechten-rapportage die jaarlijks met uw Kamer gedeeld wordt, vindt u een uitgebreide uiteenzetting van de Nederlandse inspanningen op dit gebied.

Vraag 5, 6

In hoeverre deelt u de mening dat het bijzonder onwenselijk is dat twee leden van de regering zich negatief en stigmatiserend hebben uitgelaten over LHBT's? Kunt u aangeven hoe, en in welke mate, de internationale gemeenschap, waaronder Nederland, deze ontwikkeling adresseert bij de Indonesische regering?

Bent u bereid er bij de Indonesische regering op aan te dringen maatregelen te nemen tegen bedreigingen jegens LHBT's in Indonesië?

Antwoord 5, 6

Het kabinet deelt de mening dat de stigmatisering van en negatieve uitspraken over LHBT's onwenselijk zijn.

Tijdens mijn bezoek aan Indonesië eind maart heb ik in mijn gesprekken met leden van de Indonesische regering de mensenrechtensituatie, inclusief de positie van LHBT's besproken en mijn zorgen over de huidige situatie overgebracht. Ik heb hierbij benadrukt dat het de verantwoordelijkheid is van de overheid om alle burgers gelijke bescherming te bieden. Ook heb ik aandacht gevraagd voor de positie van LHBT's en het belang van programma's op het gebied van HIV/aids tijdens mijn bezoek aan een door Nederland

financieel ondersteund centrum voor hulp aan drugsgebruikers. Hierbij was tevens een vertegenwoordiger van het Ministerie van Gezondheid aanwezig. Daarnaast sprak ik tijdens mijn bezoek met verscheidene LHBT-activisten over de huidige situatie. De Nederlandse ambassadeur in Jakarta heeft eerder ook al de zorg over de situatie voor LHBT's bij diverse Indonesische ministers opgebracht.

De mensenrechtensituatie in Indonesië zal daarnaast aan de orde komen in de jaarlijkse EU-Indonesië Mensenrechtendialoog.